

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет
ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

Кафедра філософії та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова навчально-методичної комісії
спеціальності 051 "Економіка"

 Музика П.М.

"25" 08 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
OK5 «Соціологія»

рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
галузь знань	<u>05 "Соціальні та поведінкові науки"</u>
спеціальність	<u>051 "Економіка"</u>
вид дисципліни	<u>обов'язкова</u>

Львів – 2020 р.

Робоча програма з навчальної дисципліни "Соціологія" для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою "Економіка" спеціальності 051 "Економіка"

Розробники: проф. Смолінська О. Є., асист. Тарнавська О.Б.

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри філософії та педагогіки "19" 06 2020 року (протокол № 10).

Завідувач кафедри філософії та педагогіки Смолінська О.Є.

Погоджено навчально-методичною комісією спеціальності 051 "Економіка" "25" серпня 2020 року (протокол № 5).

Голова НМКС П. М. Музика

Схвалено рішенням навчально-методичної ради факультету економіки та менеджменту "25" серпня 2020 року (протокол № 3).

Голова ради С. І. Поперечний

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів/годин	4.0 / 120	4.0 / 120
Усього годин аудиторної роботи	54	14
в т.ч.:		
лекційні заняття, год.	18	6
практичні заняття, год.		
лабораторні заняття, год		
семінарські заняття, год	36	8
Усього годин самостійної роботи	66	106
Вид семестрового контролю	Залік	Залік

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:
для денної форми навчання – 56;
для заочної форми навчання – 12.

2. ПРЕДМЕТ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. ПРЕДМЕТ, МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Предмет — сукупність властивостей, зв'язків і відносин, об'єднаних назвою "соціальні".

Мета – визначити ціннісні орієнтири особистої та соціальної активності громадянина, усвідомлення ними свого місця і ролі в суспільстві.

2.2. ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основними завданнями вивчення дисципліни Соціологія є: формування у студентів соціологічного світогляду щодо розкриття соціальних явищ та процесів, що пронизують соціальні взаємодії людей у різних вимірах суспільного життя та повсякденності; розвинути вміння послуговуватися категоріальним апаратом соціології, її методами дослідження, а також теоретичними та концептуальними напрацюваннями.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у здобувачів вищої освіти необхідних компетентностей.

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського(демократичного) суспільства та

необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.

СК9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

2.3. Програмні результати навчання (ПРН)

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу (P1);

відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя(P2);

використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності (P6);

застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати (P12);

ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники(P13);

виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків (P17);

показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення (P23);

демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей (P24).

3. Структура навчальної дисципліни

3.1. Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни

Назви тем (розділів)	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Соціологія як наука	10	2	4	-	-	4	10	-	-	-	-	10
Тема 2. Суспільство як соціальна система	10	2	4	-	-	4	10	0	0	-	-	10
Тема 3. Особистість у системі соціальних зв'язків	10	2	4	-	-	4	10	-	-	-	-	10
Тема 4. Соціологія конфлікту	10	2	4	-	-	4	10	2	2	-	-	6
Тема 5. Етносоціологія	10	2	4	-	-	4	10	-	-	-	-	10
Тема 6. Спеціальні соціологічні теорії	10	2	4	-	-	4	10	-	2	-	-	8
Тема 7. Соціологія економіки	10	2	4	-	-	4	10	2	2	-	-	6
Тема 8. Організація та проведення соціологічного дослідження	18	4	8	-	-	6	18	2	2	-	-	14
Інші види самостійної роботи	32	-	-	-	-	32	32	-	-	-	-	32
Усього годин	120	18	36	-	-	66	120	6	8	-	-	106

3.2. Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1.	Соціологія як наука Предмет і об'єкт соціології. Функції, принципи, методи, категорії соціології. Загальні положення соціологічних поглядів О. Конта, Г. Спенсера, Е. Дюркгейма, М. Вебера, В. Парето. Макро- і мікросоціологічні рівні вивчення суспільства.	2	
2.	Суспільство як соціальна система Сутність поняття "суспільство". Ознаки суспільства, його типи. Формаційний підхід. Теорія індустріального та постіндустріального суспільства. Цивілізаційний підхід. Соціальні інститути як елементи суспільства. Типи та функції соціальних інститутів. Проблема стабільності і розвитку суспільства. Еволюція та революція.	2	
3.	Особистість у системі соціальних зв'язків Ключові поняття і категорії соціології особистості. Проблема соціалізації, соціальної адаптації та інтеріоризації. Ресоціалізація особистості в перехідних суспільствах. Людська діяльність, піраміда потреб А. Маслоу. Соціальні ролі та соціальна діяльність.	2	
4.	Соціологія конфлікту Соціологія конфлікту як галузь соціологічного знання. Поняття "соціальний конфлікт". Причини соціальних конфліктів, їх класифікація, механізм, структура та функції. Прогнозування та попередження конфліктів.	2	2
5.	Етносоціологія Поняття "етнос" та "нація" у соціології. Методологічні підходи до вивчення етнічних спільнот. Види етнічних спільнот та їх основні ознаки.	2	
6.	Спеціальні соціологічні теорії Гендерна соціологія. Соціологія молоді Соціологія культури. Глобалізаційні процеси у світі.	2	

7.	Соціологія економіки Соціологія економічного життя. Економічна свідомість, економічна культура, економічна поведінка як об'єкти соціологічного аналізу. Економіка в добу глобалізації. Постіндустріальні характеристики економічної сфери.	2	2
8.	Організація та проведення соціологічного дослідження. Особливості підготовки і проведення соціологічного дослідження. Програма соціологічного дослідження, компоненти, етапи. Поняття вибірки. Процедура інтерпретації результатів соціологічних досліджень. Візуалізація результатів дослідження	4	2
ВСЬОГО		18	6

3.3. Практичні (лабораторні, семінарські) заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1.	Соціологія як наука Передумови виникнення соціології як науки та етапи розвитку і становлення. Структура соціологічного знання: теоретична соціологія, спеціальні соціологічні теорії, прикладна соціологія.	4	
2.	Суспільство як соціальна система Теорія “середнього класу”, його характеристика. Соціальна стратифікація. Соціальна мобільність. Міграції як вид соціальної мобільності. Соціальні ліфти. Види маргінальних груп, їх вплив на соціум. Глобалізація та регіоналізація як основні тенденції розвитку соціуму: їх прояви у сучасному світі та Україні.	4	
3.	Особистість у системі соціальних зв'язків Поняття соціального статусу. Види статусів. Статусний набір особистості. Соціальна роль. Рольова теорія особистості. Соціальна діяльність і поведінка особи: потреби, інтереси, мотиви, ціннісні орієнтації. Девіантна поведінка, її причини, прояви та можливості регуляції.	4	

4.	Соціологія конфлікту Теорії соціальних конфліктів Р. Дарендорфа і Л. Козера. Проблеми соціології конфлікту в дослідженнях сучасних вчених. Стратегії виходу з конфліктної ситуації. Поняття медіації та її роль.	4	2
5.	Етносоціологія Політична та етнічні концепції нації. Асиміляція. Націоналізм та його види. Типи етнонаціональних взаємодій та міжнаціональні конфлікти. Специфіка етнонаціональних процесів в Україні. Етнічна ідентифікація. Формування етнічної ідентичності.	4	
6.	Спеціальні соціологічні теорії Соціологія сім'ї. Соціологія релігії. Девіантна поведінка: суть, причини, види.	4	2
7.	Соціологія економіки Категорії економічної соціології: “економічна свідомість, інтерес, поведінка”, “власність”. Суб'єктивні характеристики сфери праці: “мотивація”, “ставлення до праці”, “задоволеність умовами праці”, “трудова адаптація”, “соціально-психологічний клімат у колективі”. Застосування менеджерських засобів і методів праці.	4	2
8.	Організація та проведення соціологічного дослідження. Методи збирання соціологічної інформації. Опитування та його види. Спостереження та його види. Експериментальні методи в соціології. Контент аналіз. Фокус група, як метод збору соціологічної інформації.	8	2
ВСЬОГО		36	8

3.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1.	Соціологія як наука. Структура соціології. Функції соціології. Закони та категорії соціології. Місце соціології серед суспільних і гуманітарних наук.	4	10
2.	Суспільство як соціальна система Суспільство і природа. Методологічні принципи вивчення соціальної структури суспільства. Основні елементи соціальної структури: їх характерні риси і тенденції розвитку. Соціальна мобільність: горизонтальна та вертикальна, низхідна та висхідна. Соціальні ліфти. Соціальний статус і соціальна роль особистості. Загальне поняття про соціальну структуру суспільства.	4	10
3.	Особистість у системі соціальних зв'язків. Розуміння емоцій та почуттів. Класифікація емоцій та почуттів. Експресивний компонент емоційного реагування. Характеристика різних видів емоційного реагування. Теорії емоцій. Когнітивні теорії мотивації. Поняття і теорія когнітивного дисонансу Л. Фестінгера.	4	10
4.	Соціологія конфлікту Функції конфліктів. Причини конфліктів. Типологія конфліктів. Медіація.	4	6
5.	Етносоціологія Час (колективна пам'ять) і простір (уявлення про «рідну землю») як елементи етнічної і національної ідентичності. Міжкультурна взаємодія етнічних спільнот. Етнічна маргіналізація та стигматизація. Етнічні конфлікти	4	10
6.	Спеціальні соціологічні теорії Локус контролю Ю. Роттера. Теорія мотивації досягнення успіху в різноманітних видах діяльності (Д. Мак-Клелланд, Д. Аткинсон, Х. Хекхаузен).	4	8

7.	Соціологія економіки. Економічна свідомість у перехідній економіці Умови й передумови формування ринкового мислення. Соціологічні аспекти глобалізації економіки Сутність, типи й функції соціально-трудової мобільності.	4	6
8.	Організація та проведення соціологічного дослідження. Проста номінальна шкала. Порядкова шкала. Метрична шкала. Контент-аналіз документів.	6	14
9.	Інші види самостійної роботи	32	32
<i>ВСЬОГО</i>		66	106

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання передбачають написання есе (письмова робота з індивідуальною позицією автора у вільному вигляді) на визначену тематику.

Теми есе з навчальної дисципліни «Соціологія»:

1. Етнічна толерантність в Україні.
2. Сексуальні меншини і їх статус в українському суспільстві.
3. Корупційне питання у нашому суспільстві.
4. Криза української вищої освіти.
5. Чому нас вчать випадки соціальної ізоляції?
6. Чи має місце сьогодні героїзм?
7. Вплив ЗМІ на агресивну поведінку.
8. Проблеми сексуального виховання підлітків.
9. Якість життя у сучасній Україні.
10. Вплив віртуальної культури на традиційний життєвий устрій.
11. Віртуальна культура - благо чи зло?
12. Людина радянська і людина сучасна: подібність і розбіжність.
13. Криза самоідентифікації сучасної української людини.
14. Образ сучасної жінки у ЗМІ.
15. Образ сучасного чоловіка у ЗМІ.
16. Свято як об'єкт соціологічного аналізу.
17. Реклама у сучасному суспільстві.
18. Чи існує в даний час криза жіночності.
19. Чи існує в даний час криза маскулінності.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні (розповідь, пояснення, лекція); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні

(лабораторна робота, практична робота, вправи). Лекції супроводжуються демонстрацією схем, таблиць за допомогою мультимедійного комплексу. У процесі навчання здійснюється опрацювання нормативної, навчальної літератури, а також періодичних видань. Для активізації навчального процесу передбачене застосування таких сучасних навчальних технологій, як робота в малих групах; семінари-дискусії; кейсметод; метод мозкового штурму; метод вільних асоціацій; метод обговорення тематичних зображень; метод «переваги та недоліки»; ділові ігри. За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний. За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється проведенням поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль здійснюється під час практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання відповідних завдань. Форми проведення поточного контролю: теоретичні (розповідь, пояснення, інтерактивна бесіда), практичні (опрацювання ЗМІ, аналіз результатів соціологічних опитувань, обговорення прикладів проблем). Форма підсумкового контролю - залік.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

7.1. Критерії оцінювання результатів навчання студентів для денної форми навчання

Максимальна кількість балів за результатами вивчення дисципліни протягом семестру становить 100. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою визначається на основі середнього балу поточної успішності протягом семестру за такою формулою:

$$ПК = 100 * САЗ/5$$

де ПК - значення підсумкової залікової оцінки за 100 - бальною шкалою;

100 - максимально можливе значення оцінки за 100 - бальною шкалою;

5 - максимальне значення оцінки за національною 4 - бальною шкалою;

САЗ - середнє арифметичне значення оцінок за результатами поточного контролю.

Поточний контроль проводиться протягом семестру шляхом опитування (усного, тестового, експрес-контролю та ін.), перевірки виконання тем самостійної роботи тощо.

Критерії поточного оцінювання студентів за національною шкалою.

Оцінка	Критерії оцінювання
5 ("відмінно")	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самотійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних/розрахункових завдань, використовуючи нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно виконав усі завдання. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами і відомостями.
4 ("добре")	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями, але у відповіді можуть бути окремі несуттєві помилки, не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно виконав більшість розрахункових/тестових завдань.
3 ("задовільно")	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи окремі суттєві неточності та помилки.
2 ("незадовільно")	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи суттєві неточності. Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого; невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу, узагальнення, висновки

Залік виставляється студенту у його «Залікову книжку» з відміткою «зараховано» за умови, що він виконав усі види навчальної роботи, визначені робочою навчальною програмою. Переведення підсумкових рейтингових оцінок з дисципліни, виражених у балах за 100-бальною шкалою у оцінки за національною шкалою та шкалою ЕСТБ здійснюється відповідно до таблиці і заноситься в додаток до диплому фахівця.

Таблиця 7.2

Шкали оцінювання успішності студентів

За 100 – бальною шкалою	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7.2. Заочна форма навчання

У зв'язку з тим, що для студентів заочної форми навчання співвідношення обсягу годин, відведених на аудиторні заняття та самостійну роботу, має значні відмінності від денної форми, відповідно є відмінності у розподілі балів та критеріїв оцінювання. За результатами поточного оцінювання (ПК) можна отримати максимально 30 балів і за результатами виконання тематичної самостійної роботи міжсесійний період (ТСР) - 70 балів. Для перерахунку результатів поточного оцінювання за національною чотирибальною шкалою у 30 - бальну шкалу використовується формула:

$$ПК = 30 * CA3/5$$

де CA3 - середнє арифметичне значення результатів поточного контролю успішності студентів за національною чотирибальною шкалою.

Сума балів, отримана студентом за поточний контроль та за виконану тематичну самостійну роботу, є підсумковим показником його успішності з навчальної дисципліни. За підсумками семестрового контролю в залікову відомість студентові ставиться відмітка «зараховано» за умови, що він виконав усі види навчальної роботи, визначені робочою навчальною програмою.

8. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Тарнавська О.Б. Соціологія: методична розробка до практичних занять дисципліни здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Львів, 2020. 46 с.

Тарнавська О.Б. Соціологія: курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Львів, 2020. 30 с.

Тарнавська О.Б. Соціологія: методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Львів, 2020. 41 с.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства. К.: Києво-Могилянська академія, 2008. 112 с.
2. Вебер М. Господарство і суспільство.; пер. з нім. М. Кушнір. К.: Всесвіт, 2013. 1112 с.
3. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. пер. з англ. Олександр Погорілий. К.: Наш Формат, 2018. 216 с.
4. Гіденс Е. Соціологія. Київ: Основи, 1999. 726с.
5. Климанська Л., Савка В. Соціологія: навчально-методичний посіб. Львів, 2004. 85 с.
6. Кочубей Н. Соціокультурна діяльність: навчальний посібник. К.: Університетська книга, 2019. 122 с.
7. Кузьменко Т. Соціологія: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 320 с.
8. Лукашевич М. Соціологія: загальний курс. Київ : Каравела, 2004. 453 с.
9. Райт Е. О. Підходи до класового аналізу. Київ, 2019. 287 с.
10. Соціологія: навчальний посіб. / О. В. Горпинич та ін. Київ : ДУТ, 2019. 235 с.
11. Соціологія: теорії середнього рівня: навч. посіб. / За редакцією Ю.Ф.Пачковського. Київ: Каравела. 2020. 356 с.
12. Стан сучасного українського суспільства: цивілізаційний вимір / За наук. ред. М.О. Шульги. Київ: Інститут соціології НАН України, 2017. 198 с.
13. Цимбал Т. Глобальні модерності / За ред. Майк Фезерстоун, Скот Леш, Роланд Робертсон. К: Ніка-Центр, 2008. 400 с.
14. Черниш Н. Соціологія. К.: Знання, 2009. 468 с.

Додаткова

1. Буравой М. Социология и неравенство. *СОЦИС*. 2015. № 7. С.5-14.
2. Валерстайн І. Модернізація: світ праху її. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2008. № 2. С.21-24.
3. Дерлуг'ян Г. Соціальна еволюція людства: західний і радянський модернізаційні досвіди. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2018. № 2. С. 165-184.
4. Кутуєв П. Соціальна реальність і трансформації ХХ ст.: між концепціями та утопіями. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2012. № 3. С.68-76.
5. Ритцер Дж. Современные социологические теории. 5 изд. СПб: Питер, 2002. 688 с.
6. Смелзер Н. Проблеми соціології. Георг-Зімелівські лекції, Львів: Кальварія, 2003. 128 с.
7. Танчер В. Актуальні проблеми соціологічної науки. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2014. № 2. С.180-189.
8. Черниш Н. Соціологія сьогодення: тенденції та перспективи розвитку. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2017. № 4. С. 5-21.
9. Чижова О. М. Сучасні соціологічні теорії конфліктів та шляхи досягнення консенсусу *Держава і право*. 2001. №. 13. С. 498-504.
10. Штомпка П. Десять тез про статус соціології в нерівному світі. *Вісник Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка*. 2012. № 3. С.8-9.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Інституту соціології НАН України. Національна Академія наук України. URL: <https://i-soc.com.ua/>
2. Офіційний сайт соціологічної асоціації України. URL: www.sau.kiev.ua
3. Офіційний сайт українського центру економічних та політичних досліджень ім. Разумкова. URL: www.useps.org
4. Сайт центру соціальних та маркетингових досліджень URL: www.socis.kiev.ua
5. Архів соціологічних даних Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. URL: www.useps.com.ua/ukr/all/sociology